

نوات: نمایش آرزوهای قلبی مردم تونس برای دموکراسی

بینش و انگیزه

نَوَاتِنا

در طول دو دهه گذشته رئیس جمهور زین العابدین بن علی، تصویری از تونس را به عنوان یک کشور عرب میانه رو به کشورهای غربی نشان داده بود. اما مردم تونس حقیقت را می دانستند. تونس همه چیز بود جز "میانه رو". دولت با کنترل شدید آزادی بیان، خفقان را بر جامعه مدنی حاکم کرده و اقدام به نقض گسترده حقوق بشر می کرد. جوک معروفی در بین مردم تونس رواج داشت که هدف از ریاست جمهوری بن علی سه چیز است. ماندن در قدرت، ماندن در قدرت و ماندن در قدرت.^[1]

در بحبوحه نارضایتی ناشی از درصد بالای بیکاری، فساد، نبود آزادی های مدنی، تقلب در انتخابات و خفقان دیجیتالی، وبلاگ مستقلی به نام "نوات" که منابع خبری متعددی داشت، در آوریل ۲۰۰۴ راه اندازی شد. به گفته یکی از بنیان گزارانش، نوات (در زبان عربی به معنی "هسته" و همچنین "اساس") برای این راه افتاد که "سکوی عمومی برای ابراز نظراتی باشد که به علت خفقان، فرصت بیان نداشتند".^[2] این وب سایت، جای خالی رسانه های تحت کنترل رژیم را پر کرده و به صورت پلی بین رسانه های بین المللی و فعالین سیاسی محلی درآمد. نوات با سانسور رژیم مبارزه می کرد و مرتباً در جستجوی ایزاری بود که حمله های پیچیده رژیم را خنثی سازد. تا یک روز قبل از فرار بن علی از کشور در ژانویه ۲۰۱۱، این سایت فیلتر بود و تنها پس از آن بود که به همراه صد سایت دیگر در تونس آزاد شد.

” هر چه پیش بیاید، دموکراسی ماندنی است. ما در دام کسانی که دموکراسی نمی خواهند نمی افتیم. - ریاض قرفالی

نوات توسط دو فعال سیاسی برای آزادی بیان که در سال های نود از تونس گریخته بودند، به نام ریاض قرفالی و سامی بن غربیه راه اندازی شد. به علت این که نوات نقض حقوق بشر رژیم بن علی را افشا می کرد، بلافاصله در تونس مسدود شد و پس از آن به طور مداوم مورد حملات سایبری قرار می گرفت تا آن جا که مجبور شدند سایت را موقتاً تعطیل کنند و هفت ماه پس از راه اندازی، شرکت خدمات دهنده سایت را تغییر دهند. اگر چه این شکست باعث عقب نشینی بن غربیه و قرفالی نشد. در واکنش به تعطیلی موقت سایت، سردبیری نوات نوشت: " ما در برابر تهدیدهای پلیس تسلیم نمی شویم و نبرد خود را علیه دیکتاتوری تونس، با همان پشتکار و روحیه قوی و با خلاقیتی بیشتر از همیشه ادامه می دهیم". [3]

اهداف نوات با نیازهای جامعه تونس هماهنگ می شد. در دوران بن علی، نوات مانند رسانه مستقلی برای انعکاس خواسته های مردم تونس عمل می کرد و در دوران انقلاب پلی شد بین رویدادهای داخلی تونس و رسانه های عرب و بین المللی. نوات اخبار را جمع آوری، ترجمه و آرشیو می کرد و به مجامع بین المللی منتقل می نمود. امروز نیز این سایت به ارائه گزارش های مستقلی از رویدادهای تونس ادامه می دهد. این گزارش ها شامل مسائل مربوط به حقوق بشر است که از طریق وبلاگ و شبکه های اجتماعی، به زبان های مختلف و در سطح بین المللی منتشر می گردد و هم چنین کوشش می کند که ساختار رسانه ای را در تونس تقویت کند.

نوات در آغاز، اقدام به جمع آوری نوشته های روزنامه نگاران، اساتید دانشگاه، فیلسوفان، هنرمندان و حقوقدانان و نیز فعالین دیجیتالی تونس نمود و آن ها را در سطح بین المللی مطرح می کرد تا به مسائل بحرانی مملکت اشاره شده و مورد بحث قرار گیرد. گفتارهایی درباره فساد رژیم، به بند کشیدن فعالین و سرکوب آزادی بیان در این سایت درج می شد. تلاش نوات بر این بود که توجه بین المللی را به سوء استفاده رژیم از قدرت جلب کند. این سایت انتخابات تونس را نیز پوشش می داد و مزایای بایکوت کردن و نیز انتقاد از سیستم انتخاباتی معیوب را به بحث می گذاشت. در سال ۲۰۰۶ نوات اسنادی درباره مکان و شرایط زندانیان سیاسی تونس جمع آوری کرد و محل زندان های تونس را که فعالین سیاسی

در آن جا زندانی بودند در نقشه گوگل به نمایش گذاشت.

این مدرک دیجیتالی سیاست بدون گذشت رژیم بن علی را در قبال مخالفین نشان می داد. نوات، تنها سایتی برای ارائه اطلاعات نیست بلکه کاربران را تشویق می کند که با مطرح کردن نظرات خود مشارکت نموده و مطالب و نظر سنجی از آنان را منعکس می کند. یک نمونه از همکاری کاربران با نوات، مربوط به تهیه ویدیویی در سال ۲۰۰۷ می شد که هواپیمای رئیس جمهوری را ردیابی کرده و کاربران تصاویری از سفرهای بن علی به نقاط مختلف جهان را ثبت کردند. نوات استفاده نامناسب از مالیات رای دهندگان برای سفر های شخصی و غیر رسمی را به باد انتقاد می گرفت و شکست رسانه های محلی را در عدم پوشش اخبار این سوء استفاده ها نشان می داد. ویدیویی که سفرهای بن علی بین ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۷ را تعقیب می کرد، بیش از ۴۰۰ هزار بیننده در یوتیوب داشت و یکی از پر طرفدارترین کارهای نوات بود. [4]

در شانزده اوت سال ۲۰۱۰ وقتی مشکل فنی پیش آمد و رژیم فیلتر بخشی از سایت ها در تونس را رفع کرد، بنیان گزاران نوات از فرصت استفاده کرده و نگاهی ویژه به روش های سانسور رژیم انداختند. بن غربیه و قرفالی به سرعت در باره روش های سانسور رژیم شامل بستن یو.ار.ال و فیلتر کردن د.ان.اس و آی.پی و نیز کی بورد افشاکری کردند. آن ها این داده ها را، در زمان بروز مشکلات فنی به دست آورده بودند. [5]

چند ماه بعد، نوات افشای خلاف کاری های رژیم تونس را به سطحی جدید ارتقا داد و در ۲۷ نوامبر سال ۲۰۱۰ "تونی لیکس" را راه انداخت. در "تونی لیکس" مجموعه ای از اسناد وزارت خارجه دال بر فساد رژیم منتشر شد. این اسناد شک مردم تونس در باره فساد رژیم را مبدل به یقین کرد. رژیم به سرعت دسترسی به تونی لیکس را مسدود کرد ولی نتوانست نا رضایتی فزاینده مردم تونس از فساد رژیم را کاهش دهد. [6]

ما می خواستیم یک وبلاگ صد درصد تونسی به وجود بیاوریم که قادر باشد در شرایطی که آزادی بیان در رسانه ها و اینترنت توسط بن علی محدود شده، پیام رسانی کند. - ریاض قرفالی

رهبری

بنیان گزاران نوات توانستند با بهره گیری از تخصص فنی خود و نیز ارتباط با داخل تونس، سایت خود را در بیرون از کشور راه بیندازند. بن غربیه پس از بازداشت و بازجویی توسط عوامل رژیم در سال ۱۹۹۸، تونس را ترک کرد و هم زمان با در خواست پناهندگی از هلند، تحقیقات خود را در زمینه نقض حقوق بشر در تونس آغاز کرده و تماس های گسترده ای با سازمان ها و فعالین سیاسی بر قرار نموده و فعالیت اینترنتی خود را شروع کرد. [7] او مدیریت بخش وکالت یک مجمع بین المللی وبلاگ نویسا (گلوبال ویس) را به عهده گرفت.

قرفالی وکیل و استاد دانشگاه نیز در سال های ۹۰ تونس را ترک کرد تا در دانشگاه "پرپینگ نان" در فرانسه، حقوق تدریس کند. او برای سایت خود نام مستعار "آستروبال" را انتخاب کرد تا زندگی سیاسی و حرفه ای خود را از هم جدا نگهدارد. [8] دو بنیان گزار نوات خود در تولید مطلب برای سایت، فعالیت کمتری داشتند و تخصص خود را برای ایجاد سکویی به کار گرفتند که نویسندگان و فعالین دیجیتالی تونس، نظرات خود را در آن منعکس کنند.

قرفالی در باره هدف خود از ایجاد نوات می گوید: ما می خواستیم یک وبلاگ صد درصد تونسی به وجود بیاوریم که قادر باشد در شرایطی که آزادی بیان در رسانه ها و اینترنت توسط بن علی محدود شده، پیام رسانی کند. [9]

بن غربیه و قرفالی معتقدند که شهروندان باید به جای احزاب سیاسی، شرایط اجتماعی و سیاسی را مستقیماً تغییر دهند.

به گفته بن غربیه: "فعالین دیجیتالی در دنیای عرب برای رسیدن به اهداف والای خود باید مستقل باقی مانده و در داخل کشور ریشه داشته باشند. کمک های مالی، پشتیبانی و حمایت اخلاقی خود را نیز باید از مردم داخل کشور تامین کنند." [10] این فلسفه، در حقیقت مأموریت اصلی نوات را شامل می شود: "تاکید بر استقلال کامل از احزاب و پرهیز از دسته بندی های سیاسی".

در سال ۲۰۱۱ بن غربیه و قرفالی پای بندی خود را به آزادی بیان و آزادی اینترنتی با خودداری از گرفتن جایزه "محتوای اینترنتی عرب" که دولت بحرین متولی آن بود، نشان دادند.

بنیان گزاران نوات اعلام کردند که: "ما این جایزه را در اعتراض به فیلتر کردن سایت ها و نیز دستگیری وبلاگ نویس ها و فعالین حقوق بشر توسط دولت بحرین، رد می کنیم". آن ها، هم چنین به رفتار مستبدانه دولت بحرین در مسدود کردن صدها سایت و وبلاگ منتقد دولت، اعتراض کردند. [11]

” ما در برابر تهدیدهای پلیس تسلیم نمی شویم و نبرد خود را علیه دیکتاتوری تونس، با همان پشتکار و روحیه قوی و با خلاقیتی بیشتر از همیشه ادامه می دهیم. - سردبیری نوات

فضای مدنی

در دوران حکمرانی بن علی به مدت دو دهه، تنش و ناامیدی در تونس جریان داشت. بن علی پس از رئیس جمهور شدنش در سال ۱۹۸۷ با تکیه بر پنج دوره تقلب در انتخابات، به قدرت چنگ انداخت. وی قدرت را به صورت انحصاری برای خود و بستگانش در آورد و تمام نهادهای دولتی را به شدت تحت کنترل گرفت و رسانه ها را سانسور کرد.

در سال ۲۰۰۹ برای تسریع انتخاب مجدد بن علی، حزب حاکم بر تمامی تبلیغات و مبارزات انتخاباتی چنگ انداخت و جایی برای کاندیداهای مخالفین باقی نگذاشته بود و به منظور محدودیت بیشتر برای مناظرات و گفتگو های عمومی، ژورنالیست ها و تحلیل گران مستقل مورد آزار قرار گرفته و بازداشت شدند و از انتشار مطالب آن ها جلوگیری به عمل آمد. [12] هم زمان، رژیم دست به تهاجم دیجیتالی زد و ایمیل های اشخاص را هک کرده و مطالب مخالفت آمیز آن ها را حذف کرد. [13] بنابراین تنها منبع اطلاعاتی که باقی ماند، نوات بود که مردم تونس می توانستند از اعمال رژیم آگاهی پیدا کرده و نیز جامعه مدنی آنلاین خود را پی ببرند.

در ۱۷ دسامبر ۲۰۱۰، زمانی که محمد بوعزیزی فروشنده دوره گردی در شهر "سیدی بوزید" خود را به آتش کشید، تنش و خشم مردم به نقطه جوش رسید. خودسوزی بوعزیزی در اعتراض به مصادره چرخ دستی اش توسط شهرداری صورت گرفت و این خودسوزی خشم مردم را برانگیخت و باعث اعتراضات بسیار بزرگی شد. علی رغم تلاش بن علی برای سرکوب معترضین، این اعتراضات به سرعت به یک انقلاب بی خشونت تمام عیار تبدیل شد. تونس می توانستند از این فرصت استفاده کنند، اما به سرعت به سمت فساد و انتخابات ساختگی، تورم بالا و بیکاری را تحمل کردند. یکی از معترضین گفت: "ما بیش از این نمی توانیم دزدی های خانواده رئیس جمهور را تحمل کنیم" و معترضی دیگر گفت: بر تمام بخش های اقتصادی در مملکت دست انداخته اند، آن ها صاحب بخشی از مخابرات هستند. خرید و فروش اتومبیل، سوپر مارکت ها .... همه چیز". [14]

به موازات اوج گیری خیزش های مردمی، حملات رژیم به آزادی بیان و اینترنت بیشتر می شد. رژیم ایمیل ها و حساب های رسانه های اجتماعی فعالین سیاسی را مورد حمله قرار داد و رمزهای عبور آن ها را سرقت نمود تا بتواند به شبکه

های فعالین نفوذ کند و فعالیت آن ها را تحت نظر گرفته و انتقادات آن ها را حذف کند. اما رژیم نتوانست بر فعالین زیرک دیجیتالی پیروز شود. زمانی که موج بازداشت ها برای سرکوب خیزش مردم جریان داشت، سلیم ام اموی یکی از وبلاگ نویس های شناخته شده تونس، در ششم ژانویه ۲۰۱۱ بازداشت شد. او موفق شد با استفاده از توئیتر، بازداشت خود و محل آن را به وبلاگ نویسان نوات اطلاع دهد. [15]

تونسی ها جسارت بیشتری برای ابراز مخالفت با بن علی پیدا کرده بودند. آن گونه که یک زن تونس می گفت: " ما اکنون بسیاریم و مشکل بتوانند ما را ساکت کنند". [16] با ادامه امواج خروشان ناراضی در خیابان ها، نوات روش های متعددی را برای کمک به سازماندهی جنبش مدنی مردم علیه بن علی به خدمت گرفت. نوات توانست ارتباط بین مردم تونس و نیز ارتباط آن ها با جامعه بین المللی را برقرار کند. این سایت نقشی کلیدی در بازتاب خواسته های مردم تونس داشت. تعداد زیادی تصویر، ویدئو و گفتارمختلف در زیر سر فصل "سیدی بوزید"، محل تولد انقلاب، روی سایت قرار گرفت. نوات فیس بوک طرفداران خود را به دقت مورد بررسی قرار داده و نظرات و نوشته های مهم آن ها را انتخاب می کرد و پس از ترجمه برای مخاطبین بیشتری در سایت درج می نمود. این سایت هم چنین بخشی را به نام "اخطار" ایجاد کرد که در آن صدها ویدئو مربوط به انقلاب تونس همراه با ترجمه آن ها را می گذاشت. [17]

نوات بخش مهمی از اخبار تونس را در اختیار الجزیره و سایر رسانه های بین المللی قرار می داد و این رسانه ها مردم تونس را در جریان وقایع کشور قرار می دادند.

نوات سبب شد که پیام خیزش مردم تونس با صدای بلند و روشن به گوش همه برسد: " بی عدالتی و سرکوب دیگر نباید وجود داشته باشد". در ۱۴ ژانویه ۲۰۱۱ بن علی به عربستان گریخت و شهروندان تونس و مردم منطقه سرنگونی نخستین دیکتاتور در جهان عرب را جشن گرفتند. آن گونه که یک وبلاگ نویس بحرینی نوشت: " حقیقتا در دوران زندگی من اتفاق افتاد. یکی از ملت های عرب به پا خاست و گفت دیگر بس است". [18]

پیام و مخاطب

بن غریبه و قرفالی شرایطی را فراهم کردند تا مشارکت کنندگان نظرات مختلف را در ارتباط با جامعه مدنی تونس شکل دهند. نظرات، تحت عناوینی چون سیاست، رسانه ها و جامعه در سایت گذاشته شده و مطالب حاشیه ای و کم اهمیت را می توان در زیر مجموعه هایی از " فعالیت های سایبری"، "بحران اقتصادی"، "هنر سیاسی" گرفته تا "تولد بچه هایی که والدین آن ها ازدواج نکرده اند"، مشاهده کرد. نوات مردم تونس را از منظر مستقل، در جریان حقوق بشر و نقض آزادی بیان قرار می داد و هم زمان رویدادهای تونس را برای مخاطبین بیشتری چون کشورهای عربی و جوامع بین المللی به زبان عربی، انگلیسی و فرانسه منتشر می کرد. بن غریبه و قرفالی با لینک دادن نوات به توئیتر و یوتیوب، فیس بوک و پستروس توانستند مطالب خود را به صورت گسترده تری در اختیار مخاطبین قرار دهند. آن ها ۶۲۰۰۰ طرفدار در فیس بوک و ۵۶۰۰۰ نفر در توئیتر دارند. این تاکتیک رسانه ای نوات نه تنها مخاطبین بالقوه سایت را افزایش داد، بلکه شبکه وسیع تری برای تبادل اطلاعات خلق کرد که کار رژیم را در سانسور کردن اخبار مشکل نمود.

” ما اکنون بسیاریم و مشکل بتواند
ما را ساکت کنند.
- یک زن تونس‌ی

پس از فرار بن علی از تونس، نوات جوایز مختلفی را به خاطر کوشش‌هایش، از مجامع بین‌المللی کسب کرد. این وبلاگ در زمینه مبارزه با سانسور "جایزه رسانه جدید" را برای راه‌اندازی تونی لیکس گرفت و هم‌چنین بخاطر نقش اساسی‌اش در پوشش‌دادن اخبار اجتماعی و سیاسی در جریان ناآرامی‌های تونس، در هفدهم دسامبر ۲۰۱۰ موفق به اخذ "جایزه نیتزن ۲۰۱۱" خبرنگاران بدون مرز شد. بنیاد پیشروان الکترونیک نیز "جایزه پیشرو ۲۰۱۱" را به نوات اهدا کرد.

چند ماه پس از ترک بن علی، یک تونس‌ی از نقش نوات و رسانه جدید در خیزش مردم تونس این‌گونه تقدیر کرد: "گروهی از جوانان تحصیل‌کرده به خوبی تکنولوژی سایبری را برای سرنگونی دیکتاتور به خدمت گرفتند". او بعداً نوشت: "ماه‌ها پس از این کار بزرگ، فیس بوک چه می‌شود؟ این جوانان چه می‌شوند؟ این انقلاب چه خواهد شد؟" [19]

جواب مشخص بود. نقش نوات در نظارت بر دولت و مشارکت مدنی تنها به خاطر این‌که خیزش موفق بود و بن علی برکنار شد، متوقف نشد. ایده‌ها و خواسته‌هایی که سبب بروز انقلاب شد هنوز در دستور کار جامعه مدنی تونس قرار دارد و مطالب نوات هنوز کماکان روزانه نشر می‌یابد. به عنوان مثال این سایت، مطلب مفصلی در نه‌بخش درباره بیکاری در تونس پس از انقلاب منتشر کرد. [20] در اکتبر ۲۰۱۱ این سایت، انتخابات تونس را که طی آن ۵۴٪ مردم برای انتخابات پارلمان شرکت کردند، به خوبی پوشش داد. [21]

با توجه به انتخابات آزاد و بهبودی در وضعیت سیاسی و آزادی‌های مدنی، "خانه آزادی" در گزارش سال ۲۰۱۲ خود تونس را از مرتبه "بدون آزادی" به "تا حدودی آزاد" ارتقا داد. نوات در دوران انتقال، آزادی بیان، امنیت سایبری و حقوق بشر و نیز مسئولیت‌پذیری دولت را زیر نظر داشته‌ولی در عین حال نقض آزادی بیان و آزادی مطبوعات کم و بیش وجود دارد. [22] سر فصل به خصوصی در نوات تحت عنوان "گذار به دموکراسی" در نظر گرفته شده که عقاید مختلف را در این باره به بحث می‌گذارد.

در آوریل سال ۲۰۱۲ مطلبی در وبلاگ آمد که طی آن نقض آزادی و نبود آزادی بیان را به باد انتقاد گرفت. این انتقاد به خاطر بازداشت و محکوم کردن دو نفر به هفت سال زندان به خاطر انتقاد آن‌ها از اسلام بود. [23] در ماه مه سال ۲۰۱۲ دو دوربین متعلق به "رمزی بتایب" از ژورنالیست‌های نوات به جرم پوشش‌دادن خبر مربوط به دادگاه نظامی برای محاکمه بن علی و بیست و دو نفر دیگر به جرم کشتار معترضین در دوران انقلاب، ضبط شد. [24] بتایب در اعتراض به محدودیت ژورنالیستی برای پوشش‌دادن دادگاه نظامی و عدم شفافیت ارتش به مدت دو هفته دست به اعتصاب غذا زد. [25]

نوات با مشارکت وزارت جوانان و ورزش و کانال بین‌المللی تلویزیون فرانسه، پانزده باشگاه خبرنگاران در نقاط مختلف کشور راه‌انداخت. [26] آن‌ها اهداف این پروژه را این‌گونه بیان می‌کنند: تربیت ژورنالیست‌هایی که ریشه مردمی دارند. این کار از طریق کمک به روزنامه‌نگاران محلی ممکن است تا بتوانند مسائل نواحی مختلف را از طریق شبکه‌های خبری که مستقیماً به مشکلات ساکنین آن ناحیه مربوط می‌شود، منعکس کنند. [27] این کار سبب اعتلای سکویی شد که نوات برای گردآوری وبلاگ‌های محلی ایجاد کرده بود.

آن گونه که قرفالی می گوید: " قبل از سقوط بن علی روشن بود که آدم های بد چه کسانی هستند. ولی اکنون تشخیص آن کمی مشکل تر است. ما باید نهایت کوشش خود را بکنیم که روند دموکراتیزه کردن از مسیر خود منحرف نشود. هر چه پیش بیاید، دموکراسی ماندنی است. ما در دام کسانی که دموکراسی نمی خواهند نمی افتیم". [28]

Learn More

News & Analysis

[“2010 Freedom in the World Report: Tunisia.” Freedom House. 2010.](#)

[“About” Global Voices. Last modified 11 September 2011.](#)

[African Development Bank. “The Revolution in Tunisia: Economic Challenges and Prospects.” 11 April 2011.](#)

[Arab Fund for Arts and Culture. “Tunisia’s Cultural Sector After the Revolution.” 2011.](#)

[Ben Gharbia, Sami and Guerfali, Riadh. “A First glimpse at the Internet Filtering in Tunisia.” Translated by Jillian C. York. Nawaat. 18 August 2010.](#)

[Ben Gharbia, Sami. “The Internet Freedom Fallacy and the Arab Digital Activism.” Nawaat. 17 September 2010.](#)

[Brisson, Zack and Kate Krontiris. “Tunisia: From Revolution to Institutions.” InfoDev, The World Bank. 2012.](#)

[“Internet Censors Move into Top Gear in Response to Widespread Unrest.” Reporters Without Borders. 4 January 2011.](#)

[Landler, Mark and Knowlton, Brian. “U.S. Policy to Address Internet Freedom.” The New York Times. 14 February 2011.](#)

[Mackey, Robert. “Tunisians Document Protests Online.” The Lede Blog. 12 January 2011.](#)

[Preston, Jennifer. “When Unrest Stirs, Bloggers are Already in Place.” The New York Times. 13 March 2011.](#)

[Rosenberg, Simon and Ross, Alce. “A Laptop in Every Backpack.” NDN. 1 May 2007.](#)

[Ryan, Yasmine. “Tunisia’s Dissident Blog Stays True to Form.” Al Jazeera. 13 May 2011.](#)

[“Tag: ‘Sidi Bouzid’.” Nawaat. Last modified 6 April 2012.](#)

[TuniLeaks. Last modified 9 July 2011.](#)

["Tunisia: Combatting Impunity, Restoring Security."](#) International Crisis Group. 9 May 2012.

["Tunisia: Seven Years for Mocking Islam."](#) Human Rights Watch 6 April 2012.

Books

Joyce, Mary. Digital Activism [Decoded](#): The New Mechanics of Change. New York and Amsterdam: International Debate Education Association, 2010.

Murphy, Emma. Economic and Political Change in [Tunisia](#): From Bourguiba to Ben Ali. Hampshire: Palgrave MacMillan, 1999.

The New Arab Revolt: What Happened, What it Means, and What Comes Next. The Council on Foreign Relations/Foreign Affairs. New York, 2011.

Multimedia

["iRevolution – Online Warriors of the Arab Spring – ‘Riadh Guerfali’ ‘Nawaat’ “ YouTube. 20 June 2011.](#)

["Sami Ben Gharbia from Global Voices on Internet Repression." YouTube. 25 June 2007.](#)

["Sami Ben Gharbia: Do Censorship and Repression Kill Content on the Web?" YouTube. 23 April 2010.](#)

Footnotes

^[1] [Ambassador Hudson, William. "Succession in Tunisia: Finding a Successor or Feet First?" TuniLeaks. 2 February 2011.](#)

^[2] ["Digital Activism: Arabs Can Do It Themselves. Interview with Sami Ben Gharbia." Perspectives: Political Analysis and Commentary from the Middle East. Heinrich Böll Stiftung 2011.](#)

^[3] [The Editors, "Nawaat.org Suspendu. Nawaat.org Survivra!" Nawaat, 29 November 2004.](#)

^[4] [Astrubal. "Qui utilise l'avion de la présidence de la République Tunisienne" Nawaat. 28 August 2007.](#)

^[5] [Ben Gharbia, Sami and Guerfali, Riadh. "A First glimpse at the Internet Filtering in Tunisia." Translated by Jillian C. York. Nawaat. 18 August 2010.](#)

^[6] [Ben Mhenni, Lina "Tunisia: Censorship Continues as Wikileaks Cables Make the Rounds" Global Voices, 7 December 2010.](#)

^[7] ["Digital Activism: Arabs Can Do It Themselves".](#)

^[8] [Puel, Helene. "Astrubal: La Revolution en Tunisie Aurait eu Lieu sans Internet." 01Net. 11 March 2011.](#)

- ^[9] [Puel, Helene. "Astrubal".](#)
- ^[10] [Ben Gharbia, Sami. "The Internet Freedom Fallacy and the Arab Digital Activism." Nawaat. 17 September 2010.](#)
- ^[11] ["Nawaat declines the Arab eContent Award 2011" Nawaat. 2 May 2011.](#)
- ^[12] ["2010 Freedom in the World Report: Tunisia." Freedom House. 2010.](#)
- ^[13] ["Sami Ben Gharbia: Do Censorship and Repression Kill Content on the Web?" YouTube. 23 April 2010.](#)
- ^[14] [Kirkpatrick, David D. "Tunisia Leader Flees and Prime Minister Claims Power." New York Times. 14 Jan. 2011.](#)
- ^[15] ["Tunisia : Blogger Slim Amamou arrested today." Nawaat 6 January 2011.](#)
- ^[16] [Kirkpatrick, David D. "Tunisia Leader Flees and Prime Minister Claims Power."](#)
- ^[17] ["Digital Activism: Arabs Can Do It Themselves. "](#)
- ^[18] [Shadid, Anthony. "Joy as Tunisian President Flees Offers Lesson to Arab Leaders." New York Times. 14 Jan. 2011.](#)
- ^[19] [Ben Amor, Zied. "Tunisie: Les actes d'une révolution balbutiante" Nawaat. 1 June 2011.](#)
- ^[20] [Mejri, Karim. "Dossier Spécial : Le chômage dans la Tunisie post 14 janvier \[Part1\]: Qu'est-ce qu'un chômeur ?" Nawaat. 16 April 2012.](#)
- ^[21] ["Final Tunisian election results announced." Al Jazeera English. 14 Nov. 2011.](#)
- ^[22] ["Conviction of Tunisian TV Station Owner is Affront to Freedom of Expression." Freedom House. 3 May 2012.](#)
- ^[23] [Hendoud, Henda. "Tunisia: 'The Illusion of Islam' unveils the illusion of liberty." Translated by Edith Mulhern. Nawaat. 19 April 2012.](#)
- ^[24] ["Tunisian blogger on hunger strike to 'defend press freedom.'" Al Arabiya English. 5 June 2012.](#)
- ^[25] [Abrougui, Afef. "Tunisian journalist ends hunger strike." Uncut blog, Index on Censorship. 13 June 2012.](#)
- ^[26] ["Tunisia: A National Network of Alternative and Citizen Media." Global Voices. 31 March 2012.](#)
- ^[27] [Ben Hassine, Wafa. "Local journalism collectives reclaim media space." Nawaat. 26 March 2012.](#)
- ^[28] [Ryan, Yasmine. "Tunisia's Dissident Blog Stays True to Form." Al Jazeera. 13 May 2011.](#)